

Ringgåsregistreringer ved Hyttevika 30/5-2/6 2003

Flere av de vegetasjonsdekkede strandslettene langs vestkysten av Spitsbergen er potensielle rasteplasser for de arter av gjess som hekker på Svalbard og ringgåspopulasjonen på Nordøst Grønland. Av de meget få registreringer som er gjort i området ved Hyttevika, nord for Hornsund (Kristoffersen 1926, J.O Scheie, pers. med.) kan man anta at området er benyttet av større mengder rastende gjess, også med indikasjoner på ringgås. For å avdekke dette ble 4 personer landsatt i Hyttevika av Sysselmannen på Svalbard for å undersøke dette i perioden 30/5-2/6 2003.

Området

Strandslettene som ble undersøkt strekker seg fra Kvarstittsletta i Nottinghambukta sørover langs Skjerstranda til Låkpynten mitt på Rålstranda. Den totale strandlinje er ca 9 km. Kvarstittsletta lengst nord i området var snøfri men karrig og savnet sammenhengende områder med passende vegetasjon. Sør om Kvarstittsletta er stranden smal og avgrenses i øst av en steinbre i et avsnitt på ca 1 km. Nordre del av Skjerstranda viste seg å være kjerneområdet for beiting. Sletta er her ca 5-600 m brei og større delen er dekket av frodig vegetasjon som fortsetter opp mot fjellsidene og høyden ved Steinvikdalen. Dette areal utgjør ca 1 km². Videre sørover er det ved bekken fra Gangpassbreen og på Rålstranda under Torbjørnsenfjellets topp lempelige områder for beiting. Sør for Låkpynten kunne ikke snøfrie vegetasjonsdekte flater oppdages verken fra helikopter eller med kikkert fra den sørligste punktet i området.

Metodikk

Slettene er helt åpne og gir dårlige muligheter for observasjoner. Ringgjessene er vare og går vekk fra observatørene så snart de blir oppdaget. Ved uforsiktig opptreden risikerer man at gjessene letter og flyr ut av området. For å unngå dette måtte vi forsiktig avansere langs stranden og fra høydedrag spane av området etter samlinger av rastende gjess. Da gjess ble oppdaget ble de talt med håndkikkert og teleskop med vidvinkelokular. Med teleskop med kraftigere (opp til 60x) forstørrelse prøvde vi å finne merkede gjess, avlese disse og skatte abdominalprofil. Da gjessene oftest oppholdt seg eller forflyttet seg til de østligste skråningene, ble avlesningene oftest gjort over avstand over 250 m. Ringgjessene beitet ofte i de bløtste partiene, og gikk med beina nede i myra. Mange av Darvicringene var skitne og vanskelige å avlese. Hildring og vind gjorde også arbeidet tidkrevende.

Utstyr.

Et 65mm Swarovski med 20-60x og et 60mm Kowa med 20x WW ble brukt i tillegg til håndkikkerter 8-10x.

Da avlesning av merkede gjess krever full konsentrasjon og er anstrengende for øyene i vind og hildring er funksjonen av de optiske hjelpemidlene særs viktig. Solide stativ og funksjonelle stativhoder er like viktig som lyssterke teleskop med høy (60x) forstørrelse. På lange (>500 meter) avstand er 8-10x håndkikkert ikke kraftig nok for fullstendig telling, her fungerte teleskop med 20x vidvinkel og stort synsfelt bra.

Observasjonsforhold.

Det var overskyet til klart vær under alle observasjoner. Snøbyger på morgenen 2/6. Stille til bris og temperaturer 0-5° C.

Isforhold: Noe spredt småis fra Nottinghambukta kom med strømmen fra nord.

Snødekke: De vegetasjonsdekte områdene på strandslettene og fjellsidene var helt snøfrie, langs stranden lå fortsatt en sammenhengende landkall. De fleste øyer og skjær var snø- og/eller isdekket.

Lysforhold.

Tidlig lørdag morgen antok vi at muligheten for observasjoner ville svekkes av en solformørkelse, men den helt overskyete himmelen ga fullgodt observasjonslys på tross av formørkelsen!

Resultater

Ved flyturen fra Longyearbyen fredag kveld 30/5 ble det fløyet i lav høyde langs kysten fra Kvitfiskpynten, S. Bellsund, til Kapp Borthen. Strandslettene var hele veien snødekket til ca 90%. Her sågs kun noen få mindre flokker av gjess. Fra helikopteret var det vanskelig å artsbestemme de, men dette var mest sannsynlig kortnebbgjess.

Fra Kapp Borthen gikk maskinen i høyden og lengre ut i havet for å ikke forstyrre eventuelle gjess i det tiltenkte undersøkelsesområdet. Flyvingen fortsatte for et kort stopp til Gnålodden i Hornsund. Ved returen opp til Hyttevika kunne området på ny betraktes fra luften. Noen bare og grønne felter oppdagedes på Rålstranda.

Grunnet påkrevet arbeide med hytten i Hyttevika kunne ikke registreringene begynne for natt til lørdag 31/5.

Natt til 31/5

Ved første rekognosering av nordre del av Skjerstranda (område A) var det 326 ringgås, min. 700 kvitkinngås og ca 20 kortnebbgås. 3 sikre ringggjess avlestes.

Fra en høyde kunne min. 22 ringggjess og 2 hvitkinngjess oppdages ved bekken fra Gangpassbreen (område B).

31/6 dag

På dagen ble områdene ved Kvarstittsletta undersøkt (se vedlegg). Det inneholdt kun 6 ringggjess, 219 hvitkinngås i spredte grupper og min. 25 ind. + ca 15 par kortnebbgjess. De siste antatte å høre til den lokale hekkepopulasjonen.

Tellinger på Skjerstranda (A) ga 329 ringggjess (herav min. 3 merka ind. og 2 ungfugler) og mellom 318 til ca 500 hvitkinngjess. To flokker (ca 50 + ca 80) ringggjess lettet og fløy mot N.

1/6 Søndag

Område A inneholdt 206 ringggjess (9 avlesninger) og min. 429 hvitkinngjess.

Område B 8 ringggjess, ca 70 hvitkinngjess og 32 kortnebbgjess.

Under Torbjørnsenfjellet ligger den noe kuperte Rålstranda. Denne er til største del steinete og karrig, men med noe frodigere vegetasjon opp mot fjellsiden (område C) og en grønn "oase" (område D) rundt et myrdrag rett under toppen av fjellet. Vi bedømte dette som rasteområdets sørligste punkt.

Spredt i område C beitet 32 ringggjess, ca 200 hvitkinngjess og ca 150 kortnebbgjess.

I "oasen" D beitet 119 ringggjess (herav 3 *bernicla*) og min. 1 grågås. Denne samlingen av ringggjess var urolig og sammen med det kuperte terrenget og den bløte myra ga dette få muligheter for å sjekke eventuelle ringer. 47 gjess lettet mot S.

2/6 mandag

Det blev kun tid til en kortere observasjonsrunde i område A, det var da 235 ringggjess i området. 2 individ avlestes. Gjessene var denne dagen samlede høyere opp i fjellsiden og lengre mot S enn tidligere. De var også mer vare enn tidligere.

Heilo

1 par og en hann 1/6 under Torbjørnsenfjellet

Calidris sp.

Flokk på 12-20 større calidris mot N 31/5.

Fjæreplytt

Mindre flokker i fjæra, spredte individer på de vegetasjonsrike delene. 1/6 ca 100 langs ruta mot sør.

Steinvender

3 ind i fjæra 31/5 ved Steinvika og 3+1 ind 1/6

Storjo

Alminnelig hekkefugl på øyene. Daglige observasjoner av enkelt individer og par ute på skjærene og i havet.

Tyvjo

Min. 7 par observert i området. 1 individ av mørk type på sletta under Trulsenfjellet

Larus argentatus/fuscus heuglinii

Et subad. individ som viste karakterer til rasen 31/5 + 1/6.

Svartbak

Et par på reir på skjær i Steinvika og et par ved Russepynten

Krykkje

Alminnelig i havet

Polarmåke

Alminnelig hekkefugl, mindre kolonier på et skjær i Steinvika, i Gulliksenfjellet og i Torbjørnsenfjellet.

Alkekonge

10 000-tals svermet i steinbreen ved Hyttevika 31/5 og 1/6.

Teist

Noen få individer i havet

Polarlomvie

Alminnelig i havet

Snøspurv

Spredte par i hele området.

Longyearbyen 200603

Mikael Lagerborg

Vedlegg: Befaringsrapport/telldata fra Hyttevika Nord (ØO), Ringavlesninger, kart

Ringgås Hyttevika 2003. Avleste koder							
Obs. nr.	Dato	Lokal	Venstre	Høyre	Profil	Sikker	Kommentar
1	31.05.03	A	White P	Yellow O	1,0		1 Natt til 31.05.03
2		A	White O	Yellow B	1,6		1 Natt til 31.05.04
3		A	White O	Yellow R			2 Natt til 31.05.05
4		A	White P	Yellow R			2 Natt til 31.05.06
5		A	White R	Yellow R			2 Natt til 31.05.07
6		A	White JX	?			2 Kan være "DX" ?
7		A	White AD	Orange metal?/red?	2,0		
8		A	Yellow White IP	Orange Orange? Metal	2,0		IB? Se 10, 18 & 22
9	01.06.03	A	Orange Metal	L. green Darvic "?"			Samme som obs. nr 21?
10		A	Yellow White IP	Orange Orange Metal	2,0		Samme som 8,19 & 22?
11		A	Red White UH	Metal			
12		A	White O	Yellow B	2,0		I par
13		A	White P	Yellow O	2,0		
14		A	Orange White NP	Red Metal	1,3	"P" usikker	
15		A	Yellow White Metal	Orange White BZ	2,3		
16		A	Orange White DX	White Orange	2,0		
17		A	Yellow White Darvic "?"	Yellow White			Kan være DX?
18			White AD	Orange Metal/Red?	2,0		
19		C	White IB	Orange Metal			Se 8, 10 & 22
20		D	Red White EU	Red Red Metal			
21		D	Green ?	Orange Metal			Se obs. nr. 9
22		D	Yellow White IP	Orange Orange? Metal	2,0		Se 8, 10 & 19
23		D	White Metal	White PS	2,3		
24	02.06.03	A	White J	Yellow S	1,3		
25		A	Yellow White? Metal	Orange White BZ	2,3		
26		A	Green? White AD	Orange Metal			

Hvitkinngás, Hyttevika 2003. Avleste koder

Left leg	Right leg	Unknown	Date	Location
	Orange ABA		31.05.03	A
	White TDO			A
White ATF				A
		Orange HKG		A
Orange AVS				A
Orange ATI			01.06.03	A
	Green ITX			A
	Green ?HV			A
	Green BDS			A
VB 35 (f: g/VA) ↖ Green JAN				A
	Green NVI			A
	Yellow ILT			C

Ringgås Hyttevika 2003				
Dato	Lokal	Antall	Andel sjekkede	Antall merkede
31.05.03 natt	A	326	50 %	Min. 3
	B	22	50 %	0
31.05.03 dag	A	329	90 %	Min. 3
	Kvartsittsletta	6		
01.06.03	A	206	90 %	Min. 9
	B	8	100 %	0
	C	32	100 %	Min 1
	D	119	50 %	Min. 4
02.06.03	A	235	60 %	Min. 3